

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKÉ ZVEZE.

ŠTEV. 1.

V LJUBLJANI, 25. JANUARJA 1913.

LETO X.

E. GANGL:

V jubilejsko leto slovenskega Sokolstva.

Jubilejsko leto naj nas najde pripravljene, da posvedočimo svojo dozorelost in dokažemo visoki razvoj svoje stvari! Sedaj vsi na svoja mesta ter naprej za uspehom skupne stvari in za slavo domovine!
Dr. J. Scheiner.

Slovenskemu Sokolstvu je napočilo leto polstoletnega jubileja. Dospeli smo do njega po kameniti, strmi cesti. Ali smo na vrhu? Vedno više se pne naša pot! Oči ne vidijo tistega kraja, kjer se cesta proži v belo, gladko daljo, tako vabljivo za komodnega, delu nevajenega izprehajalca.

Daleč smo, ali na vrhu nismo in nikoli ne bomo. Naš smoter je popolnost, naše delo je izpopolnjevanje — večno gibanje, večna nezadovoljnost, da se izrazim v Tyrševem zmislu. Kdaj dozori naša sila do take moči, da dvignemo ves moralni in materialni kapital našega ljudstva, da nam bo mogoče vzdikniti: Dela je konec? Nikdar ne!

In prav to je vabljivost, tajinstvenost, veličina in globokost sokolske misli.

Gladke, bele in senčne ceste ni, da bi uživali hlad in počitek. Material, ki se staka v delavnico Sokolstva, ni mrtva snov, da bi ji dale spretno roke določno obliko, nego je živo, dragoceno življenje, je naš najdražji zaklad, ki raste v svoji vrednosti tem više, čim globlje se zataplja v idejo Sokolstva, oblikujoč sam iz sebe svoj značaj, ki se brez krinke in potvore vedno in povsod kaže kot največja pridobitev telesne in npravne sokolske vzgoje.

Vzgojna naloga Sokolstva pa bi bila nepopolna, zato enostranska, in Sokolstvo ne bi dočela izpolnjevalo svojega visokega poslanja, če vzgoje telesa in npravnosti ne bi preveval duh demokratizma in narodnosti. Telesna, npravna, demokratična in narodna vzgoja se mora zlivati v harmonično celoto tam, kjer se nobeno načelo ne dviga nad drugim ali se kot nebistveno za-

nemarja ali potiska v ozadje. O polovičarstvu v Sokolstvu ni govora. Po našem telesu bje več glavnih žil. Vsaka mora biti močna iz zdrava, potem je močna in zdrava celota. Vsem žilam je eden in isti izvor in konec: ljubezen do domovine, ki naj nje trpljenje in boj, nje teptanje in zapostavljanje uniči lastna moč in prihodnje njene dni razžari s častjo in slavo!

Tako značaju Sokola in Sokolice, temu produktu telesne in npravne sokolske vzgoje, pritisne pečat dovršenosti demokratsko in narodno čuvstvo, ki se oglašja iz vsake besede in se pojavlja iz vsakega dejanja, zasejano v nas od sokolskega dela kot bistveni in sestavni del vsake individualnosti.

Ko odpreš dušo sokolski ideji, se začneja tvoje prerodenje. Tvoje oko se obrne v lastni tvoj notranji svet, spoznavati se jameš samega sebe — po zapovedi staroklasične dobe! Pred tabo vstajajo ideali lepote, dobrote in resnice; vse tvoje hrepenenje se dvigne od bolesti, da je mnogo zamujenega, ker si zanemarjal samega sebe; dvigne pa se tudi od veselega ponosa, da igra sedaj v tebi in ravna tvoja dejanja lastna volja, ki ustvarja iz tebe drugega človeka!

Spoznavanje samega sebe, kakor ga hoče Sokolstvo, ima zlasti eno — glavno dobrino, da gospodariš z vsemi svojimi silami tako, kakor presojaš in ceniš njih tvornost in kvalitativnost; tako, kakor moreš in smeš, da z delom koristiš drugim in ohranjaš samega sebe: da torej s sokolsko vzgojo pridobivane in množene, pa z zmernim življenjem varovane moči izrabljaš za delo sebi in narodu v prid do skrajne zdrave meje, jih niti ne štediš preko te meje, niti s prehitovanjem in pretiravanjem ne izčrpuješ in ubijaš!

Tako racionalno gospodarstvo s svojimi močmi in v svetu, ki je znotraj in zunaj tebe, te oboroži s samozavestjo in ti da spoštovanje do

samega sebe. Samozavest ti kaže pot mimo dolžnosti do pravic, te dviga iz odvisnosti in hlapčevanja na lastne noge ter ti daje pravilno razumevanje načela enakopravnosti, ki je skladno z načelom resnice, kakor jo pojmuje Sokolstvo: Nikomur zla — vsakemu svoje; laži in nasilju pa pogin!

Spoštovanje do samega sebe te čuva pred vsakim skritim in javnim dejanjem, ki bi se ga sramoval ali ki ga ne bi mogel zagovarjati. Če poznaš svoje moči, poznaš tudi njih ceno. Dolžan si svoji časti, da braniš, kar je tvojega, da te svoje lastnine tudi ne prodaš za nobeno kupnino! Ako bi bilo med Slovenci več spoštovanja do samega sebe, ne bi imeli toliko renegatov in toliko neznačajnih ljudi!

Ako bi bilo med Slovenci več samozavesti, ako bi imeli več spoštovanja do samega sebe, bi se bilo naše razmerje do drugorodnega plemena že izdatno izboljšalo, bi se bili že mnogo bolj približali polnemu, resnično enakopravnemu uživanju vse svobode, zajamčene enako vsem narodom v državnih zakonih.

Težka je pot Sokolstva, ker stoji na njej tisoč zaprek! Ali toliko izpodbudnejša je, zakaj nasprotovanje zbuja odpor, uspehi pa so dokaz življenske sile.

Vse naše notranje in zunanje življenje je treba urediti v smeri, ki odseva iz idej Sokolstva in ki ji Sokolstvo krči med hribinami in trnjem pot: Slovenci smemo služiti le sami sebi! Tako velela naš ukaz! To temeljno načelo naše samobitnosti je videti nadahnjeno z odioznostjo egoizma. Toda to je le na videz! Zakaj, ker smo mali, moramo vse svoje moči posvečevati le sami sebi, da moremo dobro vršiti poslanstvo, dano tudi malim narodom pri splošnem delu narodov v povzdigo človeštva. Ker smo mali, moramo napeti vse moči v prid sebi, da smo in ostanemo, kakor bi rekel Tyrš, „tudi ob skromnejšem številu svojem veljavni in važni členi človeštva“. To načelo je tem bolj utemeljeno, ker nam pravi socialna zavest, da smo, narod z vsemi dolžnostmi in pravicami vsakega kulturnega ljudstva, toliko nujneje potrebni dela zase, ker so nas vse razmere od davnih časov do današnjega dne potiskale na poniževalno stopnjo ljudi — *minorum gentium*!

Vse to ogromno delo evolucije in preobrazbe najširjih mas našega naroda je izvrševalo Sokolstvo in ga mora izvrševati še za prihodnjega polstoletja. In še ne pridemo do vrha!

Zakaj, ako ne pred nami, pojde vzporedno ob nas tok kulturnega gibanja in napredovanja drugorodnih celot, in mi bomo morali hiteti vsaj vstric, ako nečemo pustiti nad seboj greha, da smo zanemarjali sebe in po lastni krivdi ostali v globeli in v ozadju!

Naše bele, gladke ceste ni nikjer — naše delo ne bo nehalo nikdar! Z izpopolnjevanjem prihajamo do spoznanja svojih slabosti in sil — čim globlji pogled, tem večje tajnosti se odkrivajo. Dela je vedno več, ker se dvigajo iz globčin našega trpljenja in naše preteklosti novi, tjakaj pokopani biseri sijajnih narodovih vrlin, kreposti in moči, ki jih je treba obrusiti, spraviti v promet, odkriti njih lepoto in dragocenost, da se narodu zbudi ponos, tujcu spoštovanje, domovini slava!

Polstoletni jubilej slovenskega Sokolstva ni praznik, da bi udobno sedli in se oddahnili. Naš jubilej je samo revija naših sil, naših lepih, ponosnih vrst, ki udarjajo s pogumnejšim, smelejšim, bobnečim korakom ob rodna tla, hiteč — v srcu odločnost, v pesti silo, v misli domovino — v prihodnjo dobo, zavedajoč se resnice: Kar ima slovensko Sokolstvo, ima samo iz sebe, ker si je dalo vse samo; kar ima naš narod jakega, lepega in vzvišenega, tega velik del mu je dalo njegovo Sokolstvo!

Slovensko Sokolstvo se je posebno v novjšem času začelo nepričakovano naglo razvijati, množiti si število, poglobljati svoje delo. Napredovalo je kljub težkim razmeram, težkim v zadnjem času bolj nego prej. Namestu pospeševanja — zaviranje! Ni organizacije, ni institucije, ki bi nanjo brizgali toliko strupa, kakor so ga na nas! Ne samo tujci — še v večji meri doma! Zato pa je prav zaradi tega sovražnega zaviranja od vseh mogočih strani delo slovenskega Sokolstva toliko večje veljave, in prav te razmere nas opravičujejo do trditve, da stoji naše slovensko Sokolstvo presenetljivo visoko, da je naša produktivna sila zanesljivo poroštvo lepših in obilnejših uspehov bodočih časov!

Vsak od nas je del celote — ima zatoorej iste pravice in iste dolžnosti. Oboje si delimo po zapovedi bratstva in enakosti, vendar pa moramo danes stavljati dolžnosti pred pravice, če hočemo biti deležni mi in z nami narod najlepšega sadu vztrajnega in smotrenega delovanja — krepkega in polnega, naroda dostojnega življenja!

Delo je naloga in zapoved! Delo je uteha in slast! Delo je dolžnost in pravica! Delo je

napredek in življenje! Delo je moč in bogastvo! Delo je kakor čudotvorna triglavska roža, ki zaceli vsako rano, ki vrne zdravje in silo! Delo je rešitev, delo rodi bodočnost!

Gledam vas, bratje in sestre, široma slovenske zemlje, kako vas delo družji, jači, vnema, ko se sedaj pripravljate na slavo slovenskega Sokolstva! Vsa naša domovina se giblje v živem, pestrem pričakovanju, ko srce te svete zemlje — naša bela Ljubljana — sprejme vase naše mogočne vrste! Pridite vsi, da nje belota zatone v našem

rečem veletoku, da jo objamejo vse naše zdrave mišice v iskreni, vdani ljubezni, da zakličejo vse naše duše z enim samim, mogočnim, gromkim, do neba segajočim glasom: „Naša si, ti bela mati slovenskih vseh otrok, naša si in naša ostaneš!“

In sedaj, ti veliki naš dan, pridi! Vsi smo pripravljeni! Na tvoj sijaj in na tvojo pomembnost iz vročega srca in v imenu vseh samo en, a to najlepši pozdrav: Na zdar!

Skupine naraščaja za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1913.

Sestavil T. Burgstaler.

Temeljna postava: 6 telovadcev v redu, največja dva v sredi, postopno manjši proti kriloma. Označi jih s številkami, po dva in dva z enakimi, takole:

desni	levi
I. II. III.	III. II. I.

Z enakimi številkami označeni naj bodo enake ali vsaj približno enake velikosti. Kjer ni navedeno drugače, sta roki stisnjeni v pest.

Prva skupina.

A. Na povelje „ena“ (slika 1.) naredita:

- oba I.: desni: s poluobratom v l. izpad z d. nazaj, z l. skrčiti predročno, spodnja leht not in nekoliko dol, hrbet zgoraj, z d. skrčiti odročno dol, spodnja leht not in nekoliko gor, dlan zgoraj; pogled na glavo II. — levi: isto nasprotno.
- oba II.: desni: s $1\frac{1}{2}$ obratom v l. umik z l. (obe na celih stopalih), predročiti gor (palca zgoraj), pogled na pesti — levi: isto nasprotno.
- oba III.: poluobrat k sebi (d. v l., l. v d.), skozi odročanje vzročiti (palca zadaj).

B. Na povelje „dve“ (slika 2.) naredita

- oba I.: desni: izpad z d. naprej, sunek z d. naprej ven gor (pal. zgor.), z l. mah nazaj ven (v zaročenje ven, pal. spod.), pogled na d. pest — levi: isto nasprotno.
- oba II.: desni: klek z l., levi: klek z d., oba hkratu predročita in z rokama oprimeteta tretja pred seboj pod pasom za kolka.
- oba III.: predročita in se oprimeteta drug drugega na ramenih.

C. Na povelje „tri“ (slika 3.):

- oba I. stopita, d. z d., levi z l. vsak svojemu II. na stegno in zanožita desni z l., levi z d., z rokama pa predročita na levo (desno) dol in oprimeteta z rokama tretja na ramenih.
- oba II. in oba III.: drža.

D. Na povelje „štiri“ (slika 4.):

- oba I. stopita, desni z l. nogo na l. ramo drugega, levi z d. nogo na d. ramo svojega drugega in zanožita desni z d. levi z. levo do vodoravnega položaja, z rokama pa se opreta na rami tretjih; pogled naprej drug proti drugemu.
- oba I. in oba II.: drža.

E. Na povelje „pet“ seskočita oba I. na tla ter se vseh 6 naglo postavi na svoja mesta v redu.

Druga skupina.

A. Na povelje „ena“ (slika 1.) naredita:

- oba I.: desni: poluobrat v l. na l. peti in d. prstih (v zanožno stoji z d.) in stopi hkratu z dolgim korakom z l. nazaj (v spetno stoji) — levi: isto nasprotno — oba obenem zaročita (palca spodaj);
- oba II.: desni: poluobrat v d., levi: poluobrat v l. na mestu, oba hkratu predročita (palca zgoraj);
- oba III.: desni: poluobrat v d., levi: poluobrat v l. na mestu, oba hkratu z odročanjem vzročita (palca zadaj).

B. Na povelje „dve“ (slika 2.):

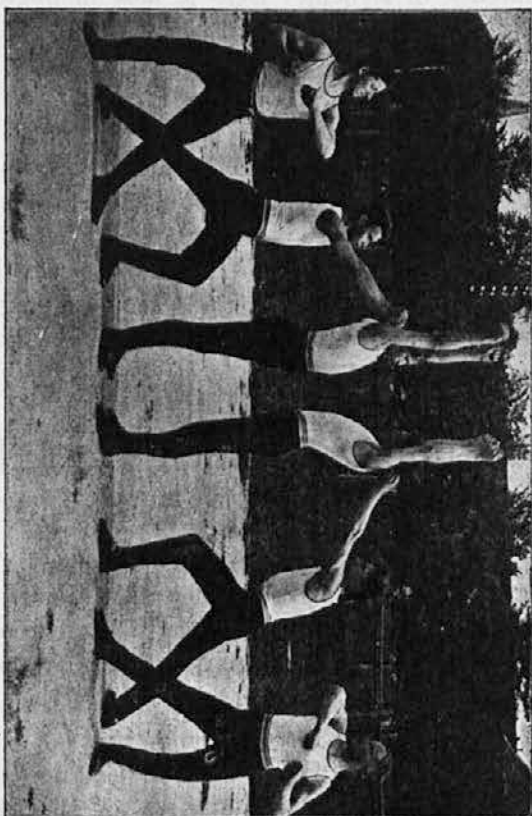
- oba I.: čepenje, roki v bok (palca zadaj, prsti spredaj);
- oba II.: čepenje, z rokama drža;
- oba III.: desni: predročiti z l. (palec zgoraj), z d. drža, levi: isto nasprotno.

C. Na povelje „tri“ (slika 3.):

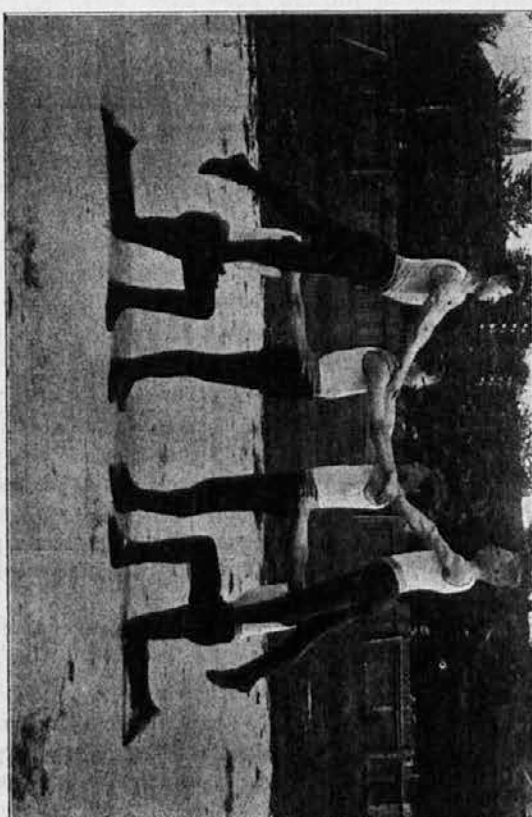
- oba I.: opora klečno (stopali ostaneta na prejšnjem mestu);
- oba II.: desni: z vzravnavo, s $1\frac{1}{4}$ obratom v l. in z odkorakom (35 cm dolgim) z d. ter s prisunkom z l. v spetno stoji, obenem se predkloni in opre z rokama na rameni svojega prvega — levi: isto nasprotno;
- oba III.: drža.

D. Na povelje „štiri“ (slika 4.):

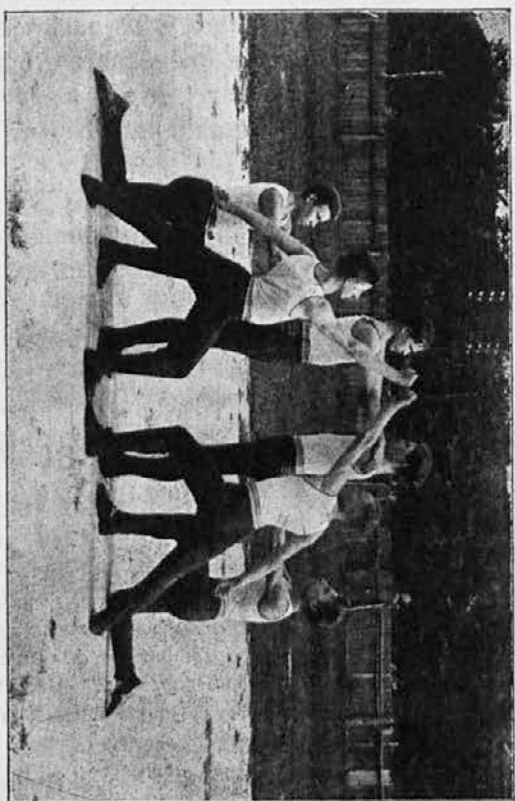
- oba I.: drža;
- oba II.: zanožita, opirajoč se z rokama na ramenih prvih, kar najvišje: desni z l., levi z d., obenem

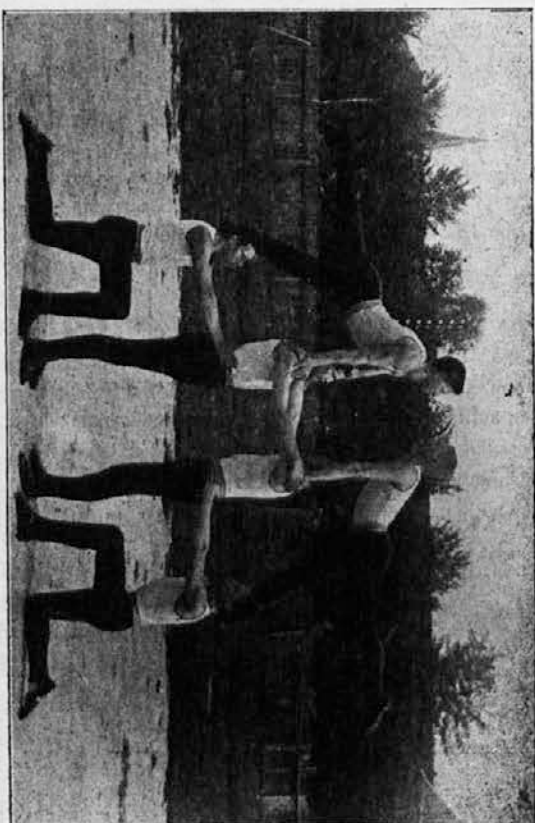
Slika 1.

Slika 3.

Slika 2.

Slika 4.

oba III.: primeta oba II. najprej za zanoženo nogo, jo začeta dvigati, oprimeta medtem tudi drugo nogo, ki jo druga prinožita, ter dvigneta, držeč nogi drugih pod nartoma, iztegneni nogi drugih tako

visoko, da sta njiju (tretjih) roki v vzročenju. (Roki drugih in tretjih docela iztegnjeni!)

E. Na povelje „pet“: oba tretja spustita druga na tla, desni na desno, levi na levo stran, ter se vsi nato hitro postavijo v red, kakor so stali v njem ob začetku vaje.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Iz sej tehničnega odseka S. S. Z. Dne 5. IX.: Vodi podnačelnik br. Drenik. Določi se smer za sestavo vaj na orodju za tekme pri III. zletu. Vaje sestavijo in predlože odseku: drog Pestotnik in Dimic, bradlja: Vidmar in Mikuš, krogi: Drenik in Poženel, konj: Burgstaler in Kostnapfel. Diplome za medzletno tekmo se še niso vse razposlale; urgirati je pri predsedstvu. K denarnemu poslovanju na cvetlični dan je pri predsedstvu izposlovati pridelitev dveh Sokolov. — Dne 22. X.: Razpravlja se predlog mednarodne telovadne zveze glede vaj za mednarodno tekmo v Parizu. Sklene se na predlog br. načelnika, predlagati namestu teka plezanje ali metanje krogle. Poslani načrt naj se prevede v slovenščino in dopsilje bratom, ki bi prišli za tekmo v pošte. Dne 28. XI. Zletne tekme se prirede v treh oddelkih: v višjem, srednjem in nižjem. Nižji oddelek obsegaj priprostejšje prvine, kombinacije naj ne bodo dolge. Tekmuje naj se v tem oddelku na drogu, bradlji in konju (na krogih ne); prosta tekma bodi enako obsežna in težkotna kakor v srednjem oddelku. Temu oddelku je zlasti namen, dati priliko tekmovalca tudi mladim društvom in odsekom. Pripuste se k njej le bratje, ki še niso nikdar tekmovali in pa starejši bratje; če tudi so že tekmovali v mlajših letih; starostna meja se še določi. Višji in srednji oddelek naj bi bila vsaj tako težka, kakor pri tekmi za Prago. Na predlog br. dr. Pestotnika se kot poljubno orodje za ta dva oddelka določijo krogi. Za tekmo za prvenstvo se kot tekmovalne vaje na orodju vemo vaje za mednarodno tekmo v Parizu. Ali naj se tuptam oteže, se še določi. Po br. dr. Pestotniku predložene vaje na drogu za srednji oddelek se odobre. Na predlog tega brata se načeloma sklene, ničie primerno omejiti. — Dne 12. XII. se pretresajo tekmovalne vaje za drog, višji oddelek. Vaje naj ljubljanski vaditeljski zbori še praktično preizkusijo, če ne bi bilo treba še kakšne premembe. Konec januarja ali v začetku februarja se zveznemu vaditeljskemu zboru predlože v odobritev.

Novomeška sokolska župa.

K članku „Z nadzorstvenega potovanja“ v 12. številu „Slovenskega Sokola“ iz l. 1912. nam piše vaditeljski zbor novomeškega Sokola: „Vaditeljski zbor novo-

meškega Sokola je vedno pripravljen, sprejeti najostrejšo kritiko svojega delovanja in popraviti eventualne napake, ki jih opazi bistro oko nadzirajočega strokovnjaka. V dolžnost pa si šteje, zagovarjati se proti sklepu, ki ga je storil brat nadzornik iz neredne telovadbe za njegovega obiska z besedami: „Taki pojavi diše po lenobi in malomarnosti.“ To je bila izjema, za katero je bilo mnogo opravičljivih vzrokov. Na vsesokolskem zletu pokažemo, da nismo leni in malomarni.“

Celjska sokolska župa.

„Sokol“ v Mariboru je imel dne 11. januarja t. l. redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo 30 članov domačega društva in 2 člana odseka v Selnici ob Dravi. Po pozdravu staroste br. dr. Rosina je podal br. tajnik poročilo; iz tega je posneti, da šteje društvo (brez odseka) koncem leta 1912: 122 članov, in sicer: 12 ustanovnih, 47 podpornih, 40 izvršujočih in 23 zunanjih; članov v kroju 28. Odsek v Selnici o. D. ima 26 podpornih in 14 izvršujočih članov. Odborovih sej je bilo 14, izletov in predavanj 12. Sokolska knjižnica šteje 236 knjig in zvezkov. Knjižnica, ki jo izdaje društvo, se je pomnožila za 3 zvezke, in sicer: 1. Pavel Poljanec: „Črtice iz polit. zgodovine slovenskega naroda“, 2. Načela Karla Havlička Borovskega in 3. „Česke pravljice“ Božene Němcove“. Br. blagajnik poroča o denarnem prometu za l. 1912: promet znaša 9700 K 29 vin., čisto društveno premoženje pa 12 654 K 94 vin. Iz načelnikovega poročila je razvideti delovanje v telovadnici. Lani je telovadilo v 97 telovadnih urah 2424 telovadcev, povprečno 25 na uro. Večjih nastopov se je društvo udeležilo v Trbovljah in Središču. Velik društven javni nastop je bil dne 18. avgusta v Framu in 22. septembra doma v „Narodnem domu“. V novi odbor so bili izvoljeni tile bratje: starosta: dr. Fran Rosina; podstarosta: dr. Ljudevit Pivko; načelnik: Eman. Ilich; drugi odborniki: Franjo Pišek, Gregor Jager, Franjo Pajnhart, Ivan Šoštarčič, Ivan Souček in Josip Hvalenc. Namestniki odbornikov: Josip Volčič, Karl Avgustinčič in Makso Varl. Preglednika računov: dr. Radoslav Pipuš in Viljem Weixl. Končno je br. starosta opozarjal na 50letnico slovenskega Sokolstva ter pozival na vztrajno delo v telovadnici in častno udeležbo pri zletu v Ljubljani.

Slavnostni vestnik

III. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani l. 1913.

Češki Sokoli na našem zletu. Odbor České Obce Sokolské je sklenil, da je delovati na to, da se udeleži češko Sokolstvo III. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani v kar največjem številu. Sestavili so že rediteljski odsek; vanj so delegirali za zvezno predsedstvo br. Štěpánka, za teh-

nični odsek br. Havela, za žensko komisijo sestro Roudno, za železnični odsek br. Chrousta. Češki telovadci se udeležijo zletnih prostih vaj ter poleg tega nastopijo še s svojim posebnim sporedom. Da proučita zletne proste vaje za člane in članice, je odposlala Česká Obec Sokolská br. A. Hellerja

in sestro Malo v Ljubljano; mudila sta se ondi 5. januarja. Predsedstvo Č. O. S. je sklenilo načelno, da se morajo češke sokolske odprave v Ljubljano udeležiti samo člani v kroju in pa članice ženskih sokolskih odsekov. Sploh se češko Sokolstvo zelo marljivo pripravlja na naš zlet, o katerem je že razpravljalo in še bo razpravljalo na svojih župnih občnih zborih; mnogo društev je ustanovilo že zletne sklade. Skrajaj vsi češki sokolski glasniki prinašajo simpatično pisane pozive in novice o zletu. Med njimi je prinesel „Zahranilný Sokol“ celo slike mesta Ljubljane in „Sbornik Sokolský“ poseben članek o zletu. „Věstník Sokolský“, glasilo zveze, piše v uvodnem članku prve letošnje številke: Preverjeni smo, da češko Sokolstvo poplača bratom Slovencem ljubezen, s katero se nas oklepajo kot starejših bratov, ter da bo udeležba pri odpravi Č. O. S. v Ljubljano kar najštevilnejša. „Sokolské Besedy“ poudarjajo uspelost slovenskega Sokolstva, kažoč na slovenski uspeh pri tekmi za prvenstvo Z. S. S. v Pragi ter pravijo, da bo češko Sokolstvo z resnično številnim posetom vrnilo stanovitno zvestobo slovenskih Sokolov do češkega Sokolstva in jih okrepilo za nadaljnje delo: za širjenje sokolske ideje po slovenskih logih“. — Bratje, pridite! Sprejmemo vas z odkritosrčno ljubeznijo vsega svojega srca. Z resničnim sokolskim delom bomo izkušali poplačati vašo globoko bratsko ljubezen in naklonenost do nas!

— c.

Trobarvna zletna razglednica „Sokolova zvestoba“, ki jo je umetniško izvršil akad. slikar Ivan Vavpotič, je izšla te dni. Slika nam kaže prizor zarana na zletišču. V daljavi ovijajo še lahke koprene Ljubljanski grad, nebo pa osvetljuje zlatožarna jutranja zarja. Slavnostno okrašeno zletišče miruje, le čili sokoli doletavajo in posedajo po zelenih, s trobojnici okrašenih vencih, ki prepletajo drogove na zletišču. V ospredju sta dva sokolska telovadca: prvi drži povešen sokolski prapor, drugi kleči pred njim in poljublja rob prapora — v znak neomejene zvestobe do sokolske ideje. Razglednice je dovršeno natisnila priznana češka tiskarna Husnik & Häusler v Pragi. Posamezne so naprodaj po 12 vin. Pri večjem naročilu popust kakor pri zgodovinskih zletnih razglednicah: pri 100 do 200 razglednicah 15%, pri 200 do 400 razglednicah 20%, pri več kakor 400 razglednicah 25%. Društva in zasebniki morajo poslati znesek za naročene razglednice vnaprej, trgovci jih dobe v komisijo. Upamo, da bodo segla društva in občinstvo z veseljem po njih in da bo prvi naklad teh razglednic v najkrajšem času razprodan v prid zletnega fonda.

Zgodovinske zletne razglednice so še vedno v zalogi, dasi bi bile lahko že prodane pred Novim letom. Za vsakega Sokola je vendar važno, da ima vsaj nekatere zanimivejše slike iz zgodovine slovenskega Sokolstva. Zatorej, bratje, širite zletne zgodovinske razglednice!

Slavnostni odbor.

Iz 1. seje slavnostnega odbora dne 15. decembra 1912. Predseduje br. dr. Oražen. Navzočni bratje: Bukovnik, Duffe, dr. Fettich, Kajzelj, dr. Lah, Medic, Rado Murnik, dr. V. Murnik, dr. Pipenbacher, Poženel, dr. Rupnik, dr. Sajovic, A. Trstenjak. — Poročajo br. dr. Gv. Sajovic o delovanju tajniškega in častnikarskega odseka, br. Duffe in Poženel o stavbnem odseku, br. dr. V. Murnik o tehničnem odseku. Iz poročila tajniškega in častnikarskega odseka: Odsek je imel doslej 11 sej, preskrbel je dopisne tiskovine in izdal serijo

zgodovinskih razglednic. Razglednice je oddal v razpečanje finančnemu odseku. Pripravlja se izdaja trobarvnih Vavpotičevih razglednic (Sokolski pohod, Sokolska zvestoba). Akad. slikar Vavpotič je izdelal krasne osnutke za serijo zletnih razglednic z naslovom „Sokolska misel“. Njemu se je poverila tudi izvršba zletnega plakata; ta je v prvem osnutku že izdelan. Odsek je skrbel tudi za „Zletni vodnik po Ljubljani“ sestavi ga br. Šebenik. Za podporo v zletni sklad se je sklenil obrniti do vseh Sokolstvu naklonjenih občin in posameznikov. Župam je priporočil, naj si o pravem času preskrbe posebne vlake. Naprosil jih je za sezname Sokolstvu naklonjenih občin, zavodov in posameznikov. Društvom je razposlal poziv, naj pridobivajo novih članov, potem poziv za razpečanje razglednic in klavirnega izpiska za proste vaje. V odseku so redno poročali tajniki posameznih zletnih odsekov o njih delovanju. Vsi sklepi so se sporočili zveznemu predsedstvu. Stalni tehnični odsek zastopa in zanj podaja pojasnila pri tajniškem in časnikarskem odseku brat zvezni načelnik. — Skupno poročilo o dosedanjem delovanju stavbnega odseka glej v lanski številki 12. „Slovenskega Sokola“ na str. 98 in 99. — Iz poročila tehničnega odseka: K poročilom že objavljenim v „Slovenskem Sokolu“ (št. 12 iz l. 1912 na str. 86: seja tehn. odseka dne 25. VII. in 8. VIII., seja zveznega vaditeljskega zbora dne 26. VII., kolikor se nanašajo na zlet) dodaja br. zvezni načelnik, da se bavi tehnični odsek sedaj s pripravami za tekme. Vaje se izdajo do srede februarja. Istotako se dogotovijo dotlej slike moških in ženskih prostih vaj. V januarski številki se objavijo skupine za naraščaj. — Br. dr. Lah predlaga, naj bi uprizorili za ill. zleta po zgledu Maratona v Pragi predstave, na primer „Bitev pri Sisku“ ali „Ustoličenje slovenskih vojvod“. Br. dr. Murnik smatra to misel za jako lepo, vendar pa jo bo težko izvesti že pri tem zletu; troški bi bili veliki, delavcev pa je še premalo; glavno nalogo bi imeli telovadci in telovadke, težko pa da bi že sedaj zmogli tako prireditve, ne da bi trpela glavna stvar: telovadba. Po njegovem nasvetu se predlog odstopi tajniškemu in tehničnemu odseku, da ga še pretesata.

iz zletnih odsekov.

Tajniški in častnikarski odsek. Iz XII. seje 15. januarja 1913. Sprejme se izredno ugodna ponudba trvdke Husnik & Häusler v Pragi za tisk trobarvnih Vavpotičevih razglednic. V tisk se izroči prva trobarvna razglednica „Sokolova zvestoba“. — Br. Lah izroči za ev. zgodovinski prizor „Na Gospodskem polju“ načrt dejanja. — Br. Janko Berce poroča o V. seji stanovanjskega in br. Fran Zupanc o prvih treh sejah veselicega odseka. — Iz XIII. seje, 29. januarja 1913: osnutke za zletni znak so doposlali naslednji umetniki: Berneker, Dolinar, Peruzzi, Sever in Zajc; odbran Dolinarjev osnutek „Kralj Matjaž budi Sokolstvo“. — Prva trobarvna Vavpotičeva razglednica je izvršena; naprodaj je po 12 vinarjev; pri večjem naročilu isti popust kakor pri zgodovinskih razglednicah. — Vavpotič kmalu dovrši zletni lepak; lepak bo meril po dolžini 276 cm ($\frac{2}{3}$ za sliko, $\frac{1}{3}$ za besedilo), tisk lepaka se odda Blasnikovi tiskarni v Ljubljani. — Zletni oklic se prične razpošiljati za severne sokolske organizacije prve dni februarja. — Br. Fr. Zupanc poroča namestu zadržanega tajnika za stanovanjski odsek o II. seji podnačelnikov. Naпослед sklene odsek predložiti predsedstvu S. S. Z nekatere iniciativne nasvete glede na priprave za zlet in zletno organizacijo.

Raznoterosti.

† Ivan Murnik.

Smrtna kosa je pokosila ljubljanskemu Sokolu zopet dolgoletnega zaslužnega člana. Dne 18. januarja 1913 je po dolgi, kruti bolezni preminul njegov častni član br. Ivan Murnik. S svojim obsežnim in izredno plodonosnim delovanjem si je na mnogih poljih pridobil neveljavih zaslug za svoj narod. Za mlajših let je marljivo deloval tudi v Sokolu. Leta 1868. do 1871. je bil odbornik ljubljanskega Sokola, l. 1871. mu je bil starosta ter ga vodil velespešno. Sokolska zgodovina izkazuje v tej dobi posebno živahno delovanje društva. V ljubljanskem Sokolu so začeli telovaditi gimnazijci, realci in učiteljski pripravniki. Za nekoliko časa so otvorili celo ženski tečaj. Ob nedeljah so telovadili tudi rokodelski učenci. L. 1871. je telovadilo v ljubljanskem Sokolu nad 2000 telovadcev: nad 200 članov, nad 100 pripravnikov, nad 800 gimnazijskih in realnih dijakov in ravnotoliko vsakovrstnih učencev. Bilo je 90 vrst in 442 telovadnih ur. Obremenjen z mnogimi

drugimi narodnimi posli, br. Iv. Murnik ni mogel dolgo posvečevati svojega dela Sokolu. Vedno pa se je tudi pozneje živahno zanimal za Sokola, se z veseljem udeleževal njegovih prireditev ter, izredno darežljiv, Sokolstvo rad podpiral tudi gmočno. Bodi prezaslužnemu možu, plemenitemu in požrtvovalnemu Sokolu, najčastnejši spomin! — a —

Svetovni rekord v vztrajnem plavanju. Do avgusta l. 1912. ga je imel kapitan Webb, ki je preplaval kanal La Manche v 22 urah 35 minutah. Dne 6. avgusta pa ga je premagal Leonid Aleksejevič Romančenko, učitelj francoščine v Baku na Ruskem. Vzdržal je plavajoč 24 ur 10 min. ter preplaval 45 vrst proti vetru in ob nemirni vodi v Kaspijskem morju iz Šahova v Bak. Kljub ogromnemu naporu je ostal zdrav in čil, tako da se je po 5 urnem spanju mogel lotiti svojega poklicnega dela. Romančenku je 37 let. Koplje se vsak dan ter je v vodi čisto po 5–6 ur. Zdravoslovje ne priporoča takih pretiranosti.

Književnost.

Sbornik Sokolský na rok 1913. Izdal A. V. Prágr v Kolinu 1913. Kot tridesetletnik vstopa letos med češko Sokolstvo. Trideset let podrobnega, vztrajnega in smotrenega dela v vsakdanji službi sokolskih činovnikov je prevažnega pomena za organizacijo in zasluži vsestransko upravičeno zahvalo celokupnega Sokolstva. Sbornik obsega tri dele: prva dva — koledarski in gospodarski — sta sestavljena z največjo skrbnostjo. Zlasti velike praktične vrednosti je objava zakona o društvenem in zborovalnem pravu. Izredno bogat je strokovni (tretji) del. Na uvodnih straneh se spominja treh, za Sokolstvo zaslužnih mož, to so bre.: Kalina Ant., starosta sokolske župe Jeronýmova; Čermák Jos., urednik časopisa „Sokol Americký“ in dr. J. Rudiš-Jičínský, st. „Župny Strědny“ v Ameriki. — Važen je pregleden članek „Sokolstvo v roce 1912“, ki ga je napisal br. R. V. Novák. Nadalje podaja br. dr. Vacl. Pexa podatke „Ke statistice o sokolských cvičencích k vojsku odvedených“; br. A. V. Prágr poudarja v članku „Svaz Slovanského Sokolstva“ važnost te organizacije za vse Slovanstvo; zanimivi so članki: „Ukol lekaře v malé jednotě, Sokolstvo do Lublaně, Sokolští apoštoloři v Rusku. Zatem sledi več informativnih sestavkov kakor: Rok založeni nejstarších jednot sokolských (do l. 1871), Kroj sokolský, pláštěnka sokolská, Památne dny sokolské a tělocvičny, Průvodce Prahou, Sokolské časopisy slovanské, Slety všesokolské. Seznam sokolskih telovadnih učiteljev na Ruskem in Srbskem zaključuje lepo vrsto člankov. Sestavek „Slovanské Sokolstvo“ nam podaja podroben pregled o celokupni sokolski organizaciji; v dostavku pa je še pregled inorodnih telovadnih zvez. — Pri vstopu v četrto desetletje je dobil Sbornik novo, zelo lično zunanjo opremo. Sbornik prav toplo priporočamo slovenskemu Sokolstvu, predvsem pa odbornikom in vadiтелям, tudi sleherna društvena knjižnica bi ga morala imeti. Pri vsem svojem bogatem obsegu stane 1 K (s pošto 1-10 K), naroča se na naslov: A. V. Prágr, starosta Sokol. župy „Tyř“ v Kolinu. — c.

Památky z prvního sletu slovanského Sokolstva v Praze 1912. Tvrdka „Minerva“ v Prazi, Spálená ul. 48 je

s tem naslovom izdala album v obliki 34 × 24 cm, obsegajoč 16 listov s 33 slikami, izvedenimi s svetlotiskom. Predočujejo različne prizore z zletnih slavnosti, spominska darila, ki so jih slovanski in francoski gostje darovali praški mestni občini in Česki Obci Sokolski, ter odkritje spomenika Palackega. Cena 3 K je jako nizka.

Kronika Sokolstva se zove spisek, obsegajoč pregled zgodovine in razvoja Sokolstva od njegove ustanovitve do najnovejšega časa. Spisek je zanimiv ne le po vsebini, marveč tudi po opremi. Stran mu meri samo 5 × 6 cm. Opremljen in vezan je po vzoru angleških malih publikacij. Vezava je izvedena v mehkem usnju po načrtu V. H. Brunnerja. Tiskana je knjižica s petitom na holandskem papirju ter jo krasí Alešova ilustracija „Sokolský výlet“. Knjižico je izdal I. K. Strakatý, redaktor „Samostatnosti“ (Král. Vinohrady, Dobrovského ul. 8). Dobiva se tudi v knjigarni L. Schwentnerja v Ljubljani. Cena vezanemu iztisu 1 K 60 v, broširanemu 1 K 20 v.

Srpski Sokolski kalendar za god. 1913. Ured. dr. Milan Metikoš. Letnik l. Izdal in založil tehnični odbor župe Krajiške v Zagrebu. — Potrebo vsakoletnega zbornika, ki prinaša članstvu poleg koledarske vsebine tudi strokovne važne članke in pregled celokupne organizacije, je uvidelo mlado, toda čvrsto se gibajočo srbsko Sokolstvo, združeno v župi Krajiški. Sokolski almanah ima naslednjo vsebino: Zadaća Sokolstva — Osnivače Sokola — Srpski Sokoli na zletu v Prazi 1912. — Uspjeh Srpskog Sokolstva na zletu v Prazi 1912. — Uprava Sokola — Privredna omladina i Sokolstvo — Kakav treba da je Sokol — Samopregorevače — Sokolska organizacija — Srpsko Sokolstvo v Bosni in Hercegovini — Hrvatsko Sokolstvo — Sokolska prosvjeta — Vsesokolski zleti — Sokol v javnosti, izleti, slave, zabave. Med bese dilom prinaša mnogo slik znanih sokolskih delavcev, poleg tega pa še 7 prilog s krasnimi slikami s praškega zleta. Srbski sokolski koledar toplo priporočamo našim sokolskim činovnikom in društvenim knjižnicam. — c.